

tåget, blev lagt den Betydning i dette Forbehold, som vi i den senere Tid ved saa mange Leiligheder have hørt fremhæve — eller til de Forhandlinger, som fandt Sted under Grundlovsarbejdet, eller til den lange Række af Udtalelser, efterat de lovgivende Rigsdage ere traadte sammen, saa forekommer det mig at være aldeles klart, at Statsraadet ikke har Ret til uden Rigsdagens Samtykke og Indvilligelse enten at foretage Forandringer i den bestaaende Grundlov eller at give en Fællesforfatning, der, man betragte den, hvorledes man vil, dog skal træde i Stedet for en væsentlig Deel af vor Grundlov. For Folket kan der altsaa ikke være Tvivl om dets Ret, der kan kun være Tvivl med Hensyn til Statsraadets Opfattelse af Regjeringens Ret og Myndighed. Den Tvivl kan være og den Tvivl er tilstede, og den er ikke bleven formindsket ved det, som det forekommer mig, særligt tvetydige Svar, som nys er givet os af Statsraadet; den er heller ikke bleven formindsket derved, at den Premierminister, som dengang paa hele Statsraadets Vegne gav den nu fremhævede Erklæring, den Premierminister, som til mange andre Tider har givet mange andre og ligesaa stærke Erklæringer, i dette Dieblik ikke er tilstede. Det forekommer mig dog, at det Medlem af Statsraadet, der dengang var Statsraadets Tolk, ogsaa maatte være den, der i dette Dieblik, hvor Talen er om en af ham paa Statsraadets Vegne afgiven Erklæring, maatte være særligt forpligtet til at staae her som Statsraadets Ords Fortolker. Han maatte være særligt forpligtet til i dette Dieblik at underrette os om, hvorvidt, efter hans Overbevisning, Rigsdagen eller Folkethinget havde lagt Mære i hans Ord, end der med Rette kunde lægges i dem, og om, hvorvidt Regjeringen nu kan forene disse hans Ord med de af den nuværende Premierminister og af flere andre af Statsraadets Medlemmer til forskjellige Tider udtalte Utringer.

Monrad: Jeg skal endnu gjøre et Foresøg paa, om muligt, at tilveiebringe den Be-

roktigelse, som er Blemmedet med denne Forespørgsel. Jeg havde ventet mig et klart og bestemt Ja. Jeg skal nu forsøge, om man muligt ad en anden Veie kan tilveiebringe det Samme. Dengang Grundloven var til 2den Behandling, da yttrede den ærede Premierminister sig saaledes: „Foruden den Udoi at henholde Sagen har den“ — det er Regjeringen, der tales om — „jo ogsaa i Virkeligheden en betydelig Udførelse til at indvirke paa Sagens Udfald ved den Stilling, som Sagen har faaet ved det Forbehold, hvormed Danmarks Riges Grundlov blev vedtagen af Kongen. Kongen har jo forbeholdt sig at ordne Alt, hvad der er nødvendigt paa Grund af de øvrige Statsdeles særlige Forhold til Danmark“. Dernæst yttrede den ærede Premierminister sig saaledes: „Der kunde jo ogsaa være Spørgsmaal om, hvorvidt Regjeringen ikke ligefrem kunde være berettiget til at octroiere en Fællesforfatning, som udelukkede af Danmarks Riges Grundlov de Bestemmelser, der ligefrem høre til Fællesforfatningen, og efter Sagens Natur aldrig kunde beholde deres Plads i den særlige Forfatningslov for Danmark; men Regjeringen har fundet det rigtigst, at man først forhandlede Sagen med Rigsdagen,“ — her tillod jeg mig dengang at bede om Ordet — „fordi man ønsker Rigsdagens bestemte og udtrykkelige Anerkjendelse af, at de Dele af den nugældende Grundlov, som Regjeringen vil udelukke fra den nye særlige Grundlov, nødvendigviis maae gaae ud af denne særlige danske Grundlov og forbeholdes Fællesforfatningsloven o. s. v.“ Tor jeg nu rette det Spørgsmaal til den ærede Minister, om han fremdeles vedkjender sig de her udtalte Anskuelser og vedkjender sig dem som Anskuelser, der tilhøre Regjeringen?

Premierministeren: Jeg undrer mig meget over, at den ærede Taler ikke, da jeg fremsførte de Ord, som han nu har anført, gjorde sine Erindringer imod dem og forlangte en Erklæring desangaaende; thi dengang var der en langt mere passende Leilighed dertil end nu.